

Richtlijnen en Aanwijzingen

Vastgesteld door de Examencommissie FdR, Universiteit Maastricht in overeenstemming met art. 7.12 WHW voor de programma's:

**Bachelor Rechtsgeleerdheid,
Bachelor Fiscaal Recht
alsmede Nederlandstalige Premaster programma's**

voor het academisch jaar 2024/25

Deel I: Algemene bepalingen

Artikel 1: Definities

- a) Onderwijs- en Examenregeling (OER): de Onderwijs- en Examenregeling 2024/25 voor de bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid en Fiscaal Recht, zoals vastgesteld door het Faculteitsbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Maastricht;
- b) Examencommissie: de commissie bedoeld in artikel 7.12 WHW;
- c) Opleidingsdirecteur: de functionaris, bedoeld in de tweede volzin van artikel 9.17, eerste lid, WHW;
- d) Opleidingscoördinator: de functionaris die door het Faculteitsbestuur hiertoe is benoemd;
- e) Jaarcoördinator: degene die is aangewezen om alle onderwijseenheden van hetzelfde academisch jaar te coördineren;
- f) Examinator: degene die op basis van de *Regeling aanwijzing examinerator* door de Examencommissie, dan wel door een derde gemandateerd door de Examencommissie, is aangewezen als eindverantwoordelijke voor de beoordeling van een onderwijseenheid;
- g) Richtlijnen: de in onderstaand document opgenomen bepalingen waarmee voornamelijk de rechten en verplichtingen tussen student(en) en Examencommissie worden bepaald;
- h) Aanwijzingen: de in onderstaande bepalingen opgenomen bepalingen die zich voornamelijk richten tot de examinatoren en overige onderwijzende staf;
- i) Onderwijseenheid: een op zichzelf staand deel van het curriculum waarvoor studiepunten worden toegekend en dat in overeenstemming met de WHW in het toetsplan als zodanig is aangeduid;
- j) (deel)toets: een onderzoek naar vaardigheden, kennis, inzicht en dergelijke ten aanzien van in het toetsplan nader omschreven leerdoelen;
- k) Toetscoördinatie: degenen belast met dagelijkse gang van zaken t.a.v. planning en organisatie van toetsing;
- l) Toetsverwerking: degenen belast met het verwerken van de deel- en eindcijfers zoals aangeleverd door de examinerator;
- m) Toetsdeskundige: degene die binnen het opleidingsteam op basis van specifieke kennis ten aanzien van tentaminering als zodanig is aangewezen.

Artikel 2: Bevoegdheden

1. De Examencommissie is bevoegd ten aanzien van alle taken die in de WHW, met name in de artikelen 7.11, 7.12b en 7.12c WHW, aan de Examencommissie zijn opgedragen.

2. De Examencommissie is tevens bevoegd ten aanzien van taken en competenties die in de OER en aanverwante regelingen aan de Examencommissie worden opgedragen of toebedeeld.
3. De Examencommissie ontwikkelt beleid ten aanzien van de uitoefening van deze bevoegdheden en legt dit voor zover nodig schriftelijk vast om een transparante en eerlijke werkwijze te waarborgen.

Artikel 3: Werkwijze

1. De Examencommissie communiceert – behoudens schriftelijke machtiging – uitsluitend met de direct betrokken individuele student. Bezwaren in naam van meerdere studenten worden behandeld als individuele zaak van de student van wie de melding afkomstig is.
2. Communicatie verloopt uitsluitend via de student-mail.
3. De Examencommissie is bevoegd de student om bewijs te vragen indien dit nodig is om een verzoek inhoudelijk te kunnen behandelen. De Examencommissie beslist aan de hand van de beschikbare informatie.
4. De Examencommissie kan de uitoefening van bevoegdheden mandateren aan subcommissies en / of de voorzitter of andere individuele leden van de Examencommissie. Ten aanzien van beslissingen in standaard-situaties of in overeenstemming met bestaand en schriftelijk gefixeerd beleid kunnen ook de secretarissen van de Examencommissie worden gemandateerd.

Deel II: Richtlijnen

In het onderdeel “Richtlijnen” zijn voornamelijk die bepalingen opgenomen die de rechten en plichten van studenten jegens examinatoren en de Examencommissie beschrijven.

Artikel 4: Recht op deelname aan (deel)toetsen

1. Studenten met een geldige inschrijving voor een onderwijseenheid zijn gerechtigd om deel te nemen aan alle (deel)toetsen van de onderwijseenheid, overeenkomstig de toepasselijke OER.
2. Toegang tot bijzondere toetsvoorzieningen is afhankelijk van een tijdig verzoek hiertoe. De procedure hieromtrent is nader uitgewerkt in art. 7 van deze Richtlijnen en Aanwijzingen.
3. Een student kan in bijzondere gevallen enkel voor de toetsing worden ingeschreven (*assessment only booking*). Dit houdt in dat de student toegang heeft tot alle beoordelingsmomenten die kunnen worden afgelegd met enkel toegang tot Canvas en de Course Materials. (Deel)Toetsen die onderdeel uitmaken van het onderwijs (bijvoorbeeld een presentatie, groepswerk, feedback-opdrachten etc.) mogen niet worden afgelegd. Dat kan betekenen dat een student met een *assessment only booking* op een onderwijseenheid niet maximaal kan scoren. Ingeval van een *assessment only booking* is art. 24a en art. 25a lid 6 niet van toepassing.

Artikel 5: Tijdstippen

1. Toetsen worden afgenomen op de momenten die in het toetsplan zijn vastgelegd.
2. Voor schriftelijke (deel)toetsen op een centrale locatie (bijvoorbeeld MECC) geldt dat plaats en tijdstip hiervan tevens in het toetsrooster wordt gepubliceerd.
3. Toetscoördinatie voorkomt binnen de kaders van het mogelijke het samenvallen van toetsen voor studenten. Indien toetsen samenvallen, kan de student een verzoek tot quarantaine aan de Examencommissie richten. Uitgangspunt is dat inschrijving voor meerdere opleidingen en daarmee onverenigbaarheid van toetsroosters voor rekening en risico van de student komt.

4. De exacte tijdstippen van andere deeltoltsen (bijvoorbeeld presentaties) kunnen via Canvas binnen de grenzen van het toetsplan nader worden gepreciseerd.

Artikel 6: Organisatie van en toezicht op (deel)toetsen

1. De samenstelling van (deel)toetsen per onderwijseenheid geschiedt door de voor deze onderwijseenheid aangewezen examinerator in overleg met de jaarcoördinator, opleidingscoördinator of opleidingsdirecteur.
2. Tijdens schriftelijke (deel)toetsen op een centrale locatie (zoals het MECC) is de examinerator of diens vervanger, die ter zake kundig is en in het onderwijs heeft meegedraaid, van de qua studenten getalsmatig grootste te toetsen onderwijseenheid op de locatie aanwezig. De examineratoren van overige op dat moment te toetsen onderwijseenheden zijn ten minste telefonisch bereikbaar.
3. Voor (deel)toetsen die op een centrale locatie worden afgenomen (bijvoorbeeld het MECC) is het *Reglement van Orde* (UM) van toepassing. Op en rondom de toetslocatie zijn surveillanten aanwezig die namens de Examencommissie erop toezien dat de toetsing in goede orde verloopt.

Artikel 7: Bijzondere toetsvoorzieningen (special arrangements, SPAR)

1. Indien een student vanwege een blijvende dan wel langdurige beperking aangepaste toetsvoorzieningen nodig heeft, kan deze student de Examencommissie verzoeken om deze bijzondere toetsvoorzieningen toe te kennen. De Examencommissie beslist niet over een dergelijk verzoek dan nadat Disability Support Office (DSO) de student hieromtrent heeft geadviseerd. Ingeval de Examencommissie het advies van DSO niet (geheel) volgt, is de beslissing hieromtrent met redenen omkleed en vatbaar voor beroep.
2. Verzoeken in de zin van lid 1 van deze bepaling dienen minimaal drie weken voor aanvang van de toetsweek waarop de voorzieningen betrekking hebben volledig (dus inclusief advies DSO) bij de Examencommissie te zijn binnengekomen. Onvolledige verzoeken worden niet, laattijdige verzoeken pas voor de eerstvolgende tentamenperiode in behandeling genomen.
3. Ingeval van kortdurende en / of tijdelijke beperkingen wordt de student in eerste instantie verwezen naar de remediëring. Indien dit beleid tot hardheid in de zin van art. 8 en 32 van deze Richtlijnen en Aanwijzingen leidt of het verzoek betrekking heeft op een remediëring kan de student een met redenen omkleed verzoek tot afwijking van dit beleid aan de Examencommissie richten. De hardheid moet door de student worden aangetoond.

Artikel 8: Hardheid, studievertraging

1. Ingeval van hardheid kan de Examencommissie op verzoek van een student bijzondere voorzieningen ten aanzien van toetsing toekennen. De verzochte voorziening moet passend en noodzakelijk zijn om het beoogde doel te bereiken, hetgeen de student aannemelijk moet maken.
2. Het enkele feit dat sprake is van persoonlijke omstandigheden is onvoldoende voor de kwalificatie hardheid. Hardheid ziet niet op het bestaan van de omstandigheden, maar op de gevolgen ervan voor de studievoortgang. Deze gevolgen moeten zodanig buitensporig zijn dat zij niet hadden kunnen zijn voorzien of beoogd. Indien de gevolgen van een feitelijke situatie, een besluit of een regeling beoogd zijn, is geen sprake van hardheid.
3. Relevante persoonlijke omstandigheden in de zin van lid 1 kunnen zijn:
 - a) de bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 2.1 van het Uitvoeringsbesluit WHW;
 - b) een UM erkende topsportstatus.

c) andere onvoorzienbare omstandigheden die buiten de invloedssfeer van student liggen en die tot aanzienlijke studievertraging kunnen leiden.

4. Een studievertraging van een semester is geen onredelijke vertraging en als zodanig geen hardheid.
5. De student dient de hardheid in de zin van lid 1 alsmede het causale verband tussen hardheid en (waarschijnlijke) studievertraging aannemelijk te maken.
6. De hardheid dient tijdig binnen de instelling bekend te zijn. Dit betekent dat deze bijzondere persoonlijke omstandigheden binnen twee weken nadat redelijkerwijs duidelijk is dat studievertraging kan ontstaan, moeten zijn gemeld bij een studieadviseur.
7. Geen hardheid bestaat indien zonder voorziening geen onmiddellijke studievertraging wordt opgelopen, de omstandigheden c.q. verhinderingen bekend en / of voorzienbaar zijn, berusten op een keuze van student of het verzoek zodanig laat is gedaan dat in redelijkheid twijfels kunnen rijzen of een bepaalde gebeurtenis nog in causaal verband staat tot het verzoek.
8. Geen hardheid bestaat, indien de studievertraging het gevolg is van uitsluiting voor toetsing wegens fraude / plagiaat.

Artikel 9: Extra toetskansen

1. Een student in de bachelor **Rechtsgeleerdheid** of **Fiscaal Recht** kan bij de Examencommissie een verzoek indienen voor een derde toetskans in hetzelfde academisch jaar.
2. Dit verzoek wordt gehonoreerd indien aan de volgende **cumulatieve** criteria is voldaan:
 - Student heeft beide toetskansen in het lopende academische jaar benut, de eerdere toetsgeschiedenis voor de betreffende onderwijseenheid wordt hierbij ook meegewogen;
 - Student heeft in een van deze toetskansen een cijfer 5 gescoord, doorslaggevend is het eindcijfer voor de onderwijseenheid;
 - De onderwijseenheid is het laatste examenonderdeel dat aan afronding van de bachelor in de weg staat, dit houdt in dat het bachelor eindwerkstuk met een voldoende moet zijn beoordeeld en de punten moeten zijn verwerkt;
 - De onderwijseenheid wordt niet op afzienbare termijn opnieuw regulier getentamineerd.
3. Ingeval van hardheid (zie art. 8) is afwijking van lid 2 mogelijk.
4. Verzoeken in de zin van lid 1 van deze bepaling moeten uiterlijk op 20 juli 2025 via studentmail bij de Examencommissie worden ingediend om behandeling, beslissing en eventuele organisatie van deze extra kans nog binnen het lopende academisch jaar te kunnen garanderen. Premature verzoeken, d.w.z. verzoeken die binnenkomen voordat alle ECTS zijn verwerkt, worden niet in behandeling genomen. Toegekende extra kansen worden binnen het lopende academisch jaar georganiseerd, een en ander afhankelijk van de beschikbaarheid van examinatoren. Houd er rekening mee dat, als toestemming voor een extra kans is gegeven, deze plaatsvindt in de laatste week van augustus, ook al reageert de betrokken examiner in de vakantieperiode (nog) niet.
5. Financiële redenen, huisvesting, reistijd, vakanties, verhinderingen vanwege keuzes van de student of een zelf georganiseerde stage of uitwisseling zijn geen redenen om afwijkende toetsvormen of toetsmomenten toe te staan in plaats van een regulier geplande remediëring.
6. Ingeval van afwezigheid bij een toetskans vanwege een door de faculteit georganiseerde uitwisseling of stage in het buitenland, kan een alternatieve toetsvorm worden verzocht. Dit is in ieder geval een toetsvorm met identiteitscontrole in een gecontroleerde omgeving. Ook hier geldt dat de waarschijnlijke toetsdatum de laatste week van augustus is.
7. Lid 1 is van overeenkomstige toepassing op verzoeken tot vervroegde toetsing van een laatste nog openstaand vak in een nieuw academisch jaar dat afstuderen in de weg staat.

8. De Examencommissie kent geen extra toetskansen toe, indien resultaten voor het ontbrekende onderdeel wegens fraude of plagiaat ongeldig zijn verklaard en / of de student in de tijd dat die toetsen zijn afgenomen uitgesloten is geweest voor toetsing.
9. Ten aanzien van studenten die een Nederlandstalig **Premaster-programma** volgen, gelden afwijkende regels. Het bevoegde orgaan is in dit geval de Board of Admissions.

Artikel 10: Overmacht

Ingeval van overmacht waardoor een tentamen op locatie niet (geheel) kan worden afgenomen (denk aan ontruiming pand en dergelijke) bepaalt de Examencommissie of en zo ja in hoeverre de (gedeeltelijke) resultaten geldig kunnen worden geacht dan wel een nieuwe tentaminering dient te worden georganiseerd. Bij de beslissing hieromtrent neemt de Examencommissie mede in aanmerking het tijdstip waarop de verstoring zich voordeed, de mate waarin dit de studenten heeft beïnvloed en de mogelijkheden om vast te stellen welke prestaties reeds zijn gedaan.

Transportproblemen, stakingen, files of dergelijke zijn geen overmacht.

Onregelmatigheden, Fraude, Plagiaat en consequenties ervan

Artikel 11: Onregelmatigheid

1. Een **onregelmatigheid** is elke situatie waardoor de integriteit van de toetsing in het geding komt.
2. Van een **pseudo-onregelmatigheid** is sprake, indien de student de regels weliswaar heeft overtreden, maar de integriteit van de toetsing redelijkerwijs niet in het geding heeft kunnen komen.

Artikel 12: Fraude

1. Fraude is een specialis van onregelmatigheid. Van **fraude** is sprake indien een student verhindert dat zijn/haar/hun kennis, inzicht of vaardigheden op een betrouwbare manier worden getoetst. Enige vorm van opzet is voor de kwalificatie "fraude" niet vereist. Van fraude is met name, maar niet uitsluitend, sprake indien de student:
 - a. niet uitdrukkelijk toegestane dan wel expliciet ongeoorloofde (hulp)middelen ter beschikking (op het lichaam, in hoodie, broekzak...) heeft gehad, zoals een horloge, telefoon of oortjes;
 - b. relevante, niet toegestane teksten, aantekeningen of overige informatie(bronnen) voor handen heeft gehad;
 - c. op enige wijze zonder toestemming gedurende een individueel te maken (deel)toets heeft gecommuniceerd of getracht te communiceren met een medestudent;
 - d. heeft afgekeken of heeft getracht af te kijken, dan wel de gelegenheid tot afkijken heeft gegeven, hieronder valt ook het ter beschikking stellen van stukken aan medestudenten of het opvragen van dergelijke stukken;
 - e. teksten, uitwerkingen of werkstukken door derden al dan niet tegen beloning, heeft laten vervaardigen of corrigeren alvorens deze als eigen werk in te dienen; hierbij inbegrepen het niet expliciet toegestane gebruik van kunstmatige intelligentie of toepassingen / tools die hiervan gebruik maken;
 - f. gebruik heeft gemaakt van methodes waarmee beoogd wordt de plagiaatdetectie te omzeilen;

- g. onder valse voorwendselen toegang heeft gekregen of heeft getracht te verkrijgen tot een (deel)toets;
 - h. eigen werk, dat reeds is beoordeeld en waarvoor studiepunten zijn toegekend opnieuw, in een andere onderwijsinstelling aanbiedt ter beoordeling en zo probeert zonder substantieel (nieuw) werk wederom ECTS te verkrijgen voor dit werk.
2. Bij verwijzingen naar andere personen in bovenstaande bepaling wordt mede bedoeld het gebruik van generatieve AI (e.g. Chat GPT etc.), tenzij het gebruik en de verantwoording hiervan expliciet is toegestaan.
 3. Ingeval fraude of plagiaat (zie onder, art. 13) in een groepsproduct is vastgesteld, is het uitgangspunt de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle groepsleden (CBHO 2014/217). Een sanctie voor fraude / plagiaat is echter alleen gerechtvaardigd, indien de andere groepsleden redelijkerwijs deze fraude / plagiaat hadden kunnen voorkomen (e.e.a. conform CBHO 2019/060.5 en CBHO 2020/089). Indien de fout van een groepslid redelijkerwijs niet had kunnen worden opgemerkt blijft sprake van een onregelmatigheid in de zin van art. 11 van deze Richtlijnen en Aanwijzingen.

Artikel 13: Plagiaat

1. **Plagiaat** is een specialis van fraude. Van plagiaat is sprake indien uit het werk van een student onvoldoende blijkt dat teksten, gedachten, structuur, argumenten en dergelijke niet van student zelf afkomstig zijn. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de student:
 - a. inhoud, structuur of centrale gedachten en argumenten heeft overgenomen van andermans teksten, gegevens, ideeën of gedachten zonder (correcte) bronvermelding en deze daarmee heeft doen voorkomen als eigen werk;
 - b. niet duidelijk heeft aangegeven dat letterlijke of bijna letterlijke citaten werden overgenomen (technisch plagiaat);
 - c. de inhoud van andermans teksten heeft geparafraseerd zonder (correcte) bronvermelding;
2. Art. 12 leden 2 en 3 zijn van toepassing.

Artikel 14: Onvoldoende eigen werk

Indien een ter beoordeling voorliggende (deel)toets in hoge mate bestaat uit vrijwel letterlijk overgenomen stukken of parafrases met correcte bronvermelding, dan wel letterlijk en als zodanig met aanhalingstekens aangeduide citaten, is geen sprake van plagiaat. Er is dan wel sprake van onvoldoende eigen werk, hetgeen de examinerator in het cijfer moet verdisconteren. In het kader van de afbakening tussen plagiaat en onvoldoende eigen werk zijn de aanwijzingen die door een examinerator in de syllabus of in de opdracht zelf worden gesteld ten aanzien van citeerwijze van verplichte en ter beschikking gestelde literatuur doorslaggevend.

Artikel 15: Maatregelen en sancties

1. De Examencommissie onderscheidt reparatoire of herstelmaatregelen enerzijds en punitieve of bestraffende sancties anderzijds.

2. Indien sprake is van een **onregelmatigheid** in de zin van art. 11 lid 1, dient te situatie te worden hersteld. Dit houdt in dat de Examencommissie als standaardmaatregel het betreffende toetsonderdeel ongeldig verklaart en student een schriftelijke waarschuwing geeft.
3. Indien sprake is van een pseudo-onregelmatigheid in de zin van art 11 lid 2, is de integriteit van de toetsing niet in gevaar en wordt volstaan met een schriftelijke waarschuwing.
4. Indien de Examencommissie vaststelt dat ten aanzien van een (deel)toets sprake is van **fraude** of **plagiaat** als omschreven in art. 12 of 13, legt de Examencommissie aan de betrokken student een bestraffende sanctie op. De standaard sanctie is ongeldigverklaring van het toetsonderdeel waarin de fraude is geconstateerd alsmede uitsluiting van toetsing c.q. ongeldigverklaring van andere toetsonderdelen uit de onderwijseenheid voor deze toetskans alsmede een formele waarschuwing.
5. De Examencommissie kan besluiten een zwaardere sanctie of lichtere sanctie op te leggen, dan wel volstaan met het opleggen van een herstelmaatregel, indien de feiten en / of omstandigheden hiertoe aanleiding geven. De lichtste maatregel is het opleggen van een formele waarschuwing, zwaardere bestraffende sancties bestaan in het uitsluiten van deelname aan toekomstige toetsmomenten voor een of meerdere onderwijseenheden tot ten hoogste een kalenderjaar. Redenen voor het opleggen van een zwaardere sanctie zijn recidive, of de ernst en / of omvang van de fraude of opzettelijk handelen van de student. Deze omstandigheden kunnen ook gezamenlijk optreden, hetgeen eveneens reden is voor een zwaardere sanctie.
6. Ingeval sprake is van zeer ernstige gedragingen, kan de Examencommissie overeenkomstig de toepasselijke OER een voorstel tot beëindiging van de inschrijving van de betrokken student indienen bij het College van Bestuur.
7. Indien na onderzoek wordt vastgesteld dat geen sprake is van een echte onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt correspondentie over de vermeende onregelmatigheid, fraude of plagiaat geanonimiseerd, althans niet opgeslagen in het studentdossier, en uitsluitend ten behoeve van het jaarverslag verwerkt.

Beoordeling en feedback, betwisting, vastlegging resultaten

Artikel 16: Inzage in en feedback op (deel)resultaten

In overeenstemming met de *UM vision on assessment* heeft een student recht op inzage in alsmede feedback op uitwerkingen uit (deel)toetsen alsmede de beoordeling ervan. Deze feedback wordt op geëigende manier voorzien, bijvoorbeeld door middel van een beoordelingsrubriek, een collectieve nabespreking of andere geëigende manieren. Hierbij kan de examiner gebruik maken van "*assessment for learning*", door bijvoorbeeld aan te geven dat de voorwaarden uit een bepaalde zaak moeten worden besproken, maar deze voorwaarden niet expliciet noemt. Het is dan aan student om deze criteria op te zoeken en de gegeven uitwerkingen hieraan te toetsen.

Artikel 17: Verschil van inzicht ten aanzien van de beoordeling

1. Het door de examiner vastgestelde (deel)cijfer staat, vergissingen of fouten daargelaten, in principe vast. De mogelijkheid tot inzage en feedback is geen uitnodiging om in onderhandeling te treden over de gegeven beoordeling.
2. Een verschil van inzicht ten aanzien van de inhoudelijke beoordeling dient in eerste instantie te worden opgenomen met de betrokken examiner, nu noch de Examencommissie noch het CBE

treedt in een inhoudelijke herbeoordeling van de (deel)toets. De student dient precies te omschrijven op welk punt en waarom sprake is van kennelijke fouten of omissies, hierbij dient gebruik te worden gemaakt van de mogelijkheden die door middel van inzage en feedback zijn verschaft.

3. Een student kan tegen een beoordeling alsmede tegen de manier van beoordeling of enige (vermeende) fout in het proces beroep instellen bij het College van Beroep voor Examens (CBE). In het kader van een dergelijke procedure wordt de Examencommissie opgedragen om te onderzoeken of een minnelijke schikking tot de mogelijkheden behoort. Hiervoor worden student en examinator opgeroepen. Indien de student aan deze oproep geen gehoor geeft, kan dit, in overeenstemming met art. 6 lid 4 Reglement van Orde van het CBE, een reden zijn om het dossier te sluiten of het beroep niet ontvankelijk te verklaren, een en ander ter beoordeling van het CBE. Dergelijke schikkingsgesprekken dienen niet als inhoudelijke herbeoordeling, hier wordt uitsluitend beoordeeld of de examinator in redelijkheid tot het bestreden besluit heeft kunnen komen.
4. Indien het beroep van de student tegen de beoordeling bij het CBE geen nieuwe inhoudelijke bezwaren bevat ten opzichte van hetgeen tussen student en examinator reeds is besproken, kan het CBE worden verzocht om een schikkingsgesprek achterwege te laten (art. 6 lid 3 Reglement van Orde CBE). Ook kan de afwezigheid van (nieuwe) bezwaren door de examinator naar voren worden gebracht om de ontvankelijkheid dan wel de gegrondheid van het beroep te betwisten.

Artikel 18: Andere procedureregels

1. Door of namens de Examencommissie kan een student worden opgeroepen om bij een gesprek aanwezig te zijn. De student is verplicht aan deze oproep gehoor te geven.
2. De uitnodiging voor dergelijke gesprekken kent een acceptatietermijn. Indien niet binnen deze termijn acceptatie plaatsvindt of (beredeneerd eenmalig) om verplaatsing van het gesprek is verzocht, en de student niet bij het gesprek aanwezig is, beslist de Examencommissie aan de hand van de beschikbare informatie. Er wordt geen nieuw gesprek gepland.
3. De Examencommissie legt de student een waarschuwing op ingeval student zonder voorafgaande steekhoudende afmelding niet verschijnt.

Artikel 19: Vrijstelling

1. Een vrijstelling in de zin van de toepasselijke OER wordt geregistreerd, indien een student erom verzoekt een elders behaalde onderwijseenheid te erkennen als gelijkwaardig examenonderdeel voor een gespecificeerde onderwijseenheid. Ten behoeve van de beoordeling van dit verzoek overlegt de student de informatie omtrent de instelling waar de onderwijseenheid is gevolgd, een blokbeschrijving van de gevolgde onderwijseenheid, waaruit inhoud, tijdsinvestering (in ECTS) en methoden van toetsing blijken; een gewaarmerkte kopie van het behaalde resultaat en een duidelijke beschrijving van de onderwijseenheid (met code) van de FdR waarvoor vrijstelling wordt verzocht.
2. Vrijstellingen worden ook geregistreerd indien de gevolgde onderwijseenheid grotendeels equivalent is aan de onderwijseenheid waarvoor vrijstelling wordt verzocht, maar de examinator een aanvullende opdracht noodzakelijk acht om alle leerdoelen af te dekken. De vrijstelling wordt verwerkt op het moment dat duidelijk is dat de student aan de aanvullende eis(en) heeft voldaan.
3. Van equivalente examenonderdelen is in ieder geval sprake indien voldaan is aan de onderstaande cumulatieve voorwaarden:
 - De tijdsinvestering (aantal ECTS) voor het gevolgde vak identiek of hoger is dan voor de onderwijseenheid waarvoor vrijstelling wordt verzocht;
 - De plaats in het curriculum (bachelor inleidend, standaard, gevorderd; master) identiek is en

- De vakken dezelfde leerdoelen afdekken. Indien nodig, wint de Examencommissie het advies van de betrokken examiner van de FdR in alvorens op het verzoek te beslissen.
4. Vrijstelling wordt niet verleend:
- Voor bachelorvakken op basis van mastervakken;
 - Voor onderwijseenheden op basis van vakken die niet aan een WO instelling zijn gevolgd;
 - Indien het elders in het WO behaalde resultaat ouder is dan zes jaar;
 - Indien de vrijstelling leidt tot minder dan 60 door de student te behalen ECTS in de opleiding;
 - Voor het eindwerkstuk;
 - Voor onderwijseenheden die elders zijn afgelegd gedurende een periode in welke de student door de Examencommissie was uitgesloten van deelname aan (deel)toetsen aan de FdR.
5. De Examencommissie is niet bevoegd ten aanzien van vrijstellingsverzoeken aangaande de Pre-master.

Artikel 20: Dubbel boeken

1. Van de vrijstelling in de zin van de voorgaande bepaling dient te worden onderscheiden het inbrengen van een examenonderdeel in een andere opleiding. In dit kader gelden de beperkingen ten aanzien van het minimale aantal unieke ECTS in voor de opleiding uit art. 33 lid 3 OER ba RGL en art. 31 lid 3 OER FR. Ten aanzien van de relevantie voor (summa) cum Laude en GPA, zie art. 32 OER.
2. Deze bepaling is niet van toepassing in de Premasters.

Artikel 21: Registratie resultaten elders behaald, keuzeruimte

1. Resultaten uit het buitenland ter invulling van de keuzeruimte worden geregistreerd zoals geschiedt aan de instelling waar dit opleidingsonderdeel is gevolgd.
2. De behaalde resultaten worden niet omgezet naar in Nederland gangbare maatstaven. Op de cijferlijst wordt uitsluitend vermeld dat is 'voldaan'.
3. Ten aanzien van de vakken die elders worden afgelegd zijn steeds de ter plaatse vastgestelde regelingen en voorzieningen van kracht.

Art. 21a: Behoud behaalde onderdelen

1. Het is niet mogelijk om een onderwijseenheid of deelttoets die met een voldoende is beoordeeld te herkansen, zolang het resultaat geldig is.
2. Behaalde resultaten worden niet verwijderd, onvoldoendes kunnen worden "overschreven" door een nieuw resultaat.

Artikel 22: Cum laude en summa cum laude

1. Indien de student gedurende de bachelorfase blijkt heeft gegeven van uitzonderlijke bekwaamheid, wordt dit op het getuigschrift vermeld.
2. Blijk van deze uitzonderlijke bekwaamheid is uitsluitend gegeven in de volgende gevallen:
 - a) Cum Laude
 - De student heeft, zonder een onderwijseenheid te hoeven remediëren, voor alle onderdelen behorende bij het bachelorexamen zoals genoemd in de OER, gemiddeld ten minste een volle acht (8,0) en geen cijfer lager dan zeven behaald, hierbij is het eindcijfer van de onderwijseenheid bepalend;

- De student heeft, zonder een onderwijseenheid te hoeven remediëren, voor alle onderdelen behorende bij het bachelorexamen zoals genoemd in de OER, gemiddeld ten minste een volle achtenhalf (8,5) waarbij één cijfer lager dan zeven behaald mag worden, met dien verstande dat dit niet lager mag zijn dan één volle zes.
- b) Summa cum Laude**
De student heeft zonder een onderwijseenheid te hoeven remediëren gemiddeld ten minste een volle negen (9,0) en geen cijfer lager dan zeven behaald hierbij is het eindcijfer van de onderwijseenheid bepalend.
Bij de berekening van het gemiddelde wordt geen rekening gehouden met de relatieve zwaarte van de verschillende examenonderdelen.
- 3.** In afwijking van lid 2 is toekenning van het predicaat Cum Laude dan wel Summa Cum Laude niet mogelijk indien (deel)toetsen wegens frauduleus handelen, in de zin van art. 11-13, door de Examencommissie ongeldig zijn verklaard.
- 4.** Resultaten die zijn behaald in het buitenland tellen niet mee bij de berekening.
- 5.** De Hardheidsclausule is niet van toepassing.
- 6.** Deze bepaling is niet van toepassing op de Premaster programma's.

Deel III Aanwijzingen

De Aanwijzingen betreffen de nadere aanwijzingen van de Examencommissie aan examinatoren en hebben voornamelijk betrekking op toetsorganisatie, voorwaarden ten aanzien van de (deel)toetsomgeving en kwaliteitsborging.

Artikel 23: Examinator

De als zodanig benoemde examinator (*zie Regeling Aanwijzing Examinatoren*) is verantwoordelijk voor de toetsing van de betreffende onderwijseenheid. Om de uitoefening van die bevoegdheid nader in te kaderen en de toetskwaliteit te kunnen borgen, stelt de Examencommissie regels ten aanzien van de constructie van de (deel)toets, het correctieproces en de vaststelling en publicatie van de resultaten vast.

Artikel 24: Eisen aan de constructie van de (deel)toets

- 1.** De (deel)toets heeft de in het Toetsplan vastgestelde toetsvorm.
- 2.** Ten aanzien van de (deel)toets bestaat een toetsbeschrijving waaruit tenminste de in de *Regeling Kwaliteitsborging* opgenomen elementen blijken.
- 3.** De vragen en opgaven van de (deel)toets zijn duidelijk; voor zover noodzakelijk blijkt uit de vraagstelling en de (beoogde) puntentoeckenning hoe gedetailleerd het antwoord moet zijn.
- 4.** Bij wijze van interne kwaliteitscontrole (vierogenprincipe) wordt een (deel)toets inclusief antwoordmodel en beoogde puntenverdeling voorgelegd aan en beoordeeld door een inhoudskundig tweede staflid (de referent). Deze referent beoordeelt minimaal de correcte formulering van de (deel)toets en de opdrachten, de inhoudelijke juistheid van de vragen, de spreiding van de vragen over de stof, de verhouding tussen eenvoudige, gemiddelde en moeilijke vragen of onderdelen en de haalbaarheid in het verwachte detail in de beschikbare tijd.
- 5.** Ingeval van een mondeling af te leggen (deel)toets zijn de vereisten uit lid 4 van overeenkomstige toepassing. De vragen /stellingen / casus die gedurende het mondeling aan de orde (kunnen) komen worden van tevoren vastgelegd. Een summier antwoordmodel wordt van tevoren afgestemd

met de tweede examenbevoegde persoon die bij het mondeling aanwezig is. De aangewezen examinerator neemt in ieder geval deel aan mondelinge toetsen ter vervanging van schriftelijke toetsen (remediëring met weinig studenten) of mondelinge eindtoetsen.

6. De in deze bepaling genoemde stukken worden opgenomen in een toetsdossier.

Artikel 24a: Take home toetsen

1. Indien (deel)toetsen buiten een gecontroleerde omgeving worden afgenomen, bepaalt de examinerator of en indien ja, hoe gebruik mag worden gemaakt van AI / LLM. Als de examinerator vermoedt dat een student de regels niet naleeft, belegt de examinerator een gesprek met de student. Indien de verdenking van ongeoorloofd gebruik niet kan worden weggenomen, maakt de examinerator melding van dit vermoeden bij de Examencommissie. Bij die melding zijn de oorspronkelijke bevindingen, het gespreksverslag en de reactie van student toegevoegd.
2. Indien gereede twijfels bestaan aangaande de kennis van student naar aanleiding van een take home toets (essays, werkstukken en scriptie / Eindwerkstuk inbegrepen), is de examinerator gerechtigd de student mondeling te bevragen over zijn / haar/hun stukken. Grote verschillen in kennis en kunde veronderstellen dat student het stuk (gedeeltelijk) niet zelf heeft gemaakt.

Art. 24b: Mondelinge toetsen

1. Het is niet toegestaan om mondelinge toetsen online op afstand af te nemen.
2. Een mondeling duurt, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, niet langer dan 60 minuten. Ingeval deze toets het enige of hoofdtoetsmoment van de onderwijseenheid is (minimaal 60% van het cijfer), is de examinerator aanwezig en ook een tweede stafid. Een dergelijke toets wordt afgenomen op het moment dat in het toetsrooster / de academische kalender / het toetsplan is vermeld. Op een tijdig, eenmalig en beredeneerd, met bewijs gestaafd verzoek tot verplaatsing van de toetsdatum van de student dient de examinerator binnen hetgeen redelijkerwijs mogelijk is positief in te gaan.

Artikel 25: Eisen aan de inrichting van de correctieprocedure

Indien de examinerator het feitelijke correctiewerk delegeert aan meerdere docenten, dient de examinerator te borgen dat de correctieprocedure zodanig is ingericht dat willekeur en verschillen tussen correctoren zoveel mogelijk worden uitgesloten. De *Regeling kwaliteitsborging* bevat hieromtrent suggesties.

Art. 25a: Vaststelling cijfers

1. Onderwijseenheden worden beoordeeld met eindcijfers op een schaal van 0 tot 10. Het eindcijfer is een geheel getal. Voor eindcijfers geldt als afrondingsregel dat vanaf ,5 naar boven wordt afgerond, e.g. een 5,5 wordt een 6.
2. Het eindcijfer wordt berekend zoals in het toetsplan is vastgelegd. De onderwijseenheid is met een voldoende afgesloten als het afgerond eindcijfer minimaal een 6 is.
3. Resultaten van deelttoetsen worden berekend aan de hand van de totaalscore van de deelttoets die op een vooraf bekendgemaakte wijze wordt omgerekend naar een cijfer. Dit deelcijfer ligt op een schaal van 0-10 en wordt afgekapt na het eerste decimaal (een 5,27 wordt een 5,2, geen 5,3). De deelttoets is met goed gevolg afgelegd bij een afgerond cijfer van minimaal 5,5.

4. In afwijking van het bepaalde in lid 1 kunnen onderwijseenheden ook met de kwalificatie 'voldoende' of 'onvoldoende' beoordeeld worden.
5. In afwijking van het in lid 1 bepaalde, wordt bij de beoordeling van het Eindwerkstuk (LAW3501) gebruik gemaakt van halve cijfers op een schaal van 0 tot 10. De beoordeling van het Eindwerkstuk (LAW3501) wordt als voldoende aangemerkt bij een eindcijfer van '5,5' of hoger. De Regeling Eindwerkstuk 2024/25 is van toepassing.
6. Tenzij expliciet anders is vastgelegd in het toetsplan of een SPAR, geldt dat alle toetsonderdelen moeten zijn afgelegd. Indien een student niet deelneemt aan een deelloets, wordt een no grade (NG) geregistreerd voor deze deelloets. In dat geval wordt ook voor het eindcijfer voor de onderwijseenheid een NG geregistreerd. Deze regel is ook van toepassing indien een (deel)toets ongeldig is verklaard.
7. Lid 6 is niet van toepassing ingeval van een *assessment only* inschrijving.

Artikel 26: Wijziging beoordeling (deel)toets

1. Indien gedurende de correctie van de (deel)toets blijkt dat de oorspronkelijke puntentoekening zou leiden tot een onbetrouwbare toetsuitslag, bijvoorbeeld omdat structureel en consistent een voorzien element niet wordt genoemd, kan de examiner, binnen de marges van hetgeen in de toets is aangegeven over de puntenverdeling per (deel)vraag, de puntentoekening aanpassen. De examiner overlegt van tevoren met de jaarcoördinator of de opleidingsdirecteur / opleidingscoördinator.
2. Indien de examiner van mening is dat een vraag onvoldoende betrouwbaar of valide is, dan wel onderscheidend vermogen mist, legt de examiner de bevindingen voor aan de Examencommissie. De Examencommissie kan beslissen tot een inhoudelijk onderzoek van de betreffende vraag door een ander inhoudsdeskundig stafflid. Het is niet toegestaan om zonder voorafgaand overleg met de Examencommissie en de toetsdeskundige een vraag / onderdeel uit de tentaminering te verwijderen of de puntentelling aan te passen buiten hetgeen in de (deel)toets is gespecificeerd.

Artikel 27: Bekendmaking en registratie van de uitslag van (deel)toetsen

1. De examiner verschafft Toetsverwerking binnen vier weken na de laatste (deel)toets van de onderwijseenheid de eindcijfers voor de onderwijseenheid zoals die in overeenstemming met art. 25a zijn vastgesteld.

Artikel 28: Beoordelingscriteria & feedback

1. Na bekendmaking van de uitslag van een (deel)toets verschafft de examiner inzicht in beoordelingscriteria, puntentoekening en andere aspecten van de beoordeling, opdat de student kennis kan nemen van de beoordelingsmaatstaven en de beoordeling van het eigen werk hieraan kan toetsen.
2. De examiner verschafft de student(n) desgevraagd binnen de hiervoor aangewezen periode inzage in de (deel)toetsen inclusief feedback op de door de student gegeven antwoorden. Dit kan bestaan uit een verwijzing naar een modelantwoord, rubric of collectieve nabespreking of enig andere vorm van inzage in de beoordelingscriteria en de toepassing ervan.
3. Indien de student gemotiveerd inhoudelijke vragen heeft ten aanzien van de beoordeling, gaat de examiner met student hierover in gesprek of reageert hij / zij schriftelijk. De reactie kan bestaan uit een (concrete) verwijzing naar de schriftelijke feedback, de rubric, of een collectieve nabespreking, indien naar de mening van de examiner hiermee de vragen kunnen worden beantwoord.

De uitleg die in het kader van de feedback wordt verschaft kan in het kader van een eventuele beroepsprocedure door de examiner worden ingebracht, met name wanneer het gaat om de toegevoegde waarde van een schikkingsgesprek, een en ander in overeenstemming met art. 6 lid 3 van het Reglement van Orde van het CBE.

4. Vastgestelde fraude belemmert niet het recht op inzage, waarbij geldt dat een examiner niet gehouden is werkstukken waarbij fraude is vastgesteld te beoordelen of van individueel feedback te voorzien.

Artikel 29: Kwaliteitsborging achteraf

1. De Examencommissie kan, gelet op haar borgende taak ten aanzien van toetskwaliteit, elke (deel)toets aan een nader onderzoek onderwerpen. De manier waarop de Examencommissie gebruik maakt van deze bevoegdheid is nader uitgewerkt in de *regeling Kwaliteitsborging toetsing*.
2. De Examencommissie is bevoegd om (deel)toetsen of onderwijseenheden ex post ongeldig te verklaren indien duidelijk is geworden dat sprake is van fraude of plagiaat. De Examencommissie handelt met onverwijlde spoed nadat zij kennis heeft genomen van de feiten die leiden tot het vermoeden van fraude (zie voor de invulling van deze bevoegdheid CBHO 2016/257 en CBHO 2021/173).

Artikel 30: Beoordeling van het eindwerkstuk

Het eindwerkstuk wordt beoordeeld volgens de regels neergelegd in de toepasselijke regeling aangaande het eindwerkstuk.

Artikel 31: Beoordeling van de Stage

De stage wordt beoordeeld als voldoende of onvoldoende, een en ander in overeenstemming met de *Regeling Keuzeonderwijs*.

Deel IV: Overige bepalingen

Artikel 32: Hardheid, discretionaire bevoegdheid

1. De Examencommissie is bevoegd om op verzoek van een student af te wijken van het bepaalde bij of krachtens deze Richtlijnen en Aanwijzingen vanwege een onbillijkheid van overwegende aard. Hierbij gaat het om exceptionele gebeurtenissen of exceptionele gevolgen van een gebeurtenis voor de betrokken student zoals omschreven in art. 2.1 Uitvoeringsbesluit WHW.
2. Van een onbillijkheid van overwegende aard is sprake als de onverkorte toepassing van de regeling leidt tot gevolgen die door de Examencommissie niet zijn voorzien **en** die voor betrokken student dermate nadelig zijn, dat deze nooit door de Examencommissie bedoeld hadden kunnen zijn.
3. Een dergelijk verzoek tot afwijking van de regels vanwege een onbillijkheid van overwegende aard moet voldoen aan de volgende criteria:
 - Het verzoek moet duidelijk zijn, in ieder geval moet expliciet worden aangegeven van welke regel(s) afwijking wordt verzocht;
 - Het verzoek moet met redenen zijn omkleed, de hardheid moet worden aangetoond alsmede het causaal verband tussen de hardheid en de regel waarvan afwijking wordt verzocht;

- Er moet (indien nodig) bewijs worden aangeboden voor de omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot de hardheid;
 - De verzochte afwijking moet een oplossing bieden voor het probleem (passendheid en noodzakelijkheid van de voorziening).
4. Voorziene of voorzienbare omstandigheden, normale gebeurtenissen in het leven alsmede afwijkingen die de student een keuze laten, zijn geen hardheid.
 5. Financiële redenen, uitwisseling, huisvesting en dergelijke zijn zonder bijkomstige omstandigheden in principe geen hardheid.

Artikel 33: Lacunes in de regelgeving

Indien deze Richtlijnen en Aanwijzingen niet voorzien in een bepaalde situatie, bepaalt de Examencommissie, indien nodig, in afstemming met Faculteitsbestuur en / of Opleidingsmanagement.

Deel V Overgangs- en Slotbepalingen

Artikel 34: Wijzigingen

Wijzigingen van de Richtlijnen en Aanwijzingen die van toepassing zijn op het lopende academisch jaar vinden niet plaats, tenzij er redelijkerwijs van kan worden uitgegaan dat de belangen van studenten hierdoor niet worden geschaad.

Artikel 35: Inwerkingtreding

Deze Richtlijnen en Aanwijzingen treden in werking op 1 september 2024 en vervallen met ingang van het academisch jaar 2025/26.

Aldus vastgesteld door de Examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van Universiteit Maastricht op 29 augustus 2024.